

Briselē, 2022. gada 21. jūnijā  
(OR. fr, en)

10505/22

|           |                 |
|-----------|-----------------|
| AUDIO 58  | DISINFO 57      |
| HYBRID 65 | EUAM UKRAINE 27 |
| JAI 928   | JAIEX 72        |
| FREMP 139 | POLGEN 92       |
| CATS 43   | JUSTCIV 91      |
| ASIM 57   | COHOM 65        |
| PROCIV 87 | DIGIT 125       |
| AG 72     | EJN 25          |
| BY 5      | EUROJUST 78     |
| RELEX 856 | COPEN 251       |
| COEST 475 | DATAPROTECT 199 |
| CULT 66   | CYBER 233       |
| SOC 392   | GENDER 116      |
| VISA 111  |                 |

#### DARBA REZULTĀTI

|           |                                                                                      |
|-----------|--------------------------------------------------------------------------------------|
| Sūtītājs: | Padomes Ģenerālsēkretariāts                                                          |
| Saņēmējs: | delegācijas                                                                          |
| Temats:   | Padomes secinājumi par žurnālistu un citu mediju profesionāļu aizsardzību un drošību |

Pielikumā ir pievienoti Padomes secinājumi par žurnālistu un citu mediju profesionāļu aizsardzību un drošību, kurus Vispārējo lietu padome apstiprināja 2022. gada 21. jūnija sanāksmē.

**Padomes secinājumi par žurnālistu un citu mediju profesionāļu aizsardzību un drošību**

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME

ATZĪMĒ, KA

1. Demokrātija ir balstīta uz uzskatu brīvības un vārda brīvības tiesību, kā arī informācijas brīvības tiesību īstenošanu gan bezsaistē, gan tiešsaistē. Tā ir žurnālista profesijas pamatā un jāpapildina ar vidi, kas spēj nodrošināt žurnālistu un mediju profesionāļu aizsardzību un drošību.
2. Mūsdienās daudzi žurnālisti un citi mediju profesionāļi nevar brīvi un neatkarīgi strādāt visur, kā tam vajadzētu būt. Eiropā un citur pasaulē pieaug šķēršļi vārda brīvībai un informēšanas brīvībai, kā arī uzbrukumi žurnālistiem un citiem mediju profesionāļiem <sup>1</sup>. Bruņotos konfliktos viņi saskaras ar vēl lielāku nedrošību. Lai gan žurnālisti un mediju profesionāļi ir objektīvas informācijas avots, kas ir būtisks faktu konstatēšanai un konflikta izpratnei, viņi ir īpaši pakļauti riskam un paši var kļūt par mērķi, kā to apliecina Krievijas militārā agresija pret Ukrainu <sup>2</sup>.

---

<sup>1</sup> ANO Ģenerālās asamblējas Rezolūcijā A/C.3/L.49/Rev1 "Žurnālistu drošība un nesodāmības jautājums" tika paustas dziļas bažas par to žurnālistu un mediju profesionāļu skaita pieaugumu visā pasaulē, kuri pēdējos gados ir nogalināti, spīdzināti, arestēti, aizturēti, vajāti un iebiedēti tieši savas profesijas dēļ: <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/LTD/N21/329/42/PDF/N2132942.pdf?OpenElement>

<sup>2</sup> Kā aprakstīts [Eiropas Padomes Žurnālistikas aizsardzības un žurnālistu drošības veicināšanas platformā \(https://fom.coe.int/en/pays/detail/11709594\)](https://fom.coe.int/en/pays/detail/11709594). Sk. arī partnerorganizāciju 2022. gada ziņojumu Eiropas Padomes Žurnālistikas aizsardzības un žurnālistu drošības veicināšanas platformai "Preses brīvības aizsardzība saspīlējuma situāciju un konfliktu laikā" ("*Defending Press Freedom in Times of Tension and Conflict*") (<https://rm.coe.int/platform-protection-of-journalists-annual-report-2022/1680a64fe1>).

3. Žurnālisti un citi mediju profesionāļi saskaras ar daudziem un dažādiem apdraudējumiem un piedzīvo stigmatizāciju, iebiedēšanu, nelikumīgu novērošanu un vardarbību, kas izpaužas kā fizisks un psiholoģisks kaitējums vai pat slepkavība, ļaunprātīgas kriminālvajāšanas, nepamatots ekonomiskais spiediens un kaitējums reputācijai. Šī vardarbība notiek arī tiešsaistē un izpaužas kā apvainojumi, naida kurināšana, aizskaršana un nāves draudi.
4. Stāvoklis, kādā ir žurnālistes, ir īpaši satraucošs <sup>3</sup> – viņas ir pakļautas papildu riskiem gan skaita, gan veida ziņā. Šāda ar dzimumu saistīta vardarbība izpaužas dažādos veidos, tostarp kā uzmākšanās tiešsaistē, izvarošanas un nāves draudi, kā arī naida kurināšana. Šādi apdraudējumi nesamērīgi skar arī pie minoritātēm vai sociāli atstumtām grupām piederošus žurnālistus <sup>4</sup>.
5. Žurnālistu un citu mediju profesionāļu ekonomiskā situācija arī kļūst arvien nestabilāka. Daudzu mediju finansiālā un ekonomiskā nedrošība, par ko liecina vairāku mediju slēgšana, mediju profesionāļus padara neaizsargātākus. Turklāt efektivitātes vai rentabilitātes prasība, jo īpaši privāto mediju gadījumā, dažkārt var pasliktināt žurnālistu darba apstākļus un kvalitāti. Digitālā pārveide un to globālo spēlētāju un sociālo tīklu ekspansija, kuri tiešsaistes reklāmas tirgū konkurē ar medijiem <sup>5</sup>, apvienojumā ar pandēmijas sekām <sup>6</sup>, kuras laikā mediji piedzīvoja ieņēmumu zaudējumus, kas pārsniedza valsts ieņēmumu samazināšanos, ir palielinājuši žurnālistu un citu mediju profesionāļu ekonomisko nedrošību.

---

<sup>3</sup> Sk., piemēram, Mediju plurālisma uzraudzības instrumenta 2021. gada ziņojumu; Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūra (*FRA*), "Vardarbība pret sievietēm – ES mēroga apsekojums", 2014. gads; *FRA*, Noziedzība, drošība un cietušo tiesības, 2021. gads; 2021. gada ziņojums Eiropas Padomes platformai žurnālistikas aizsardzības un žurnālistu drošības veicināšanai; *UNESCO*, Vardarbība tiešsaistē pret žurnālistēm – vispasaules aktualitātes un ietekmes apkopojums (*Online violence against women journalists: a global snapshot of incidence and impacts*), 2020. gads; *UNESCO*, Biedējošās tendences tiešsaistes vardarbībā pret žurnālistēm (*The Chilling global trends in online violence against women journalists*), 2021. gads; EDSO, Resursu rokasgrāmata par žurnālistu sieviešu drošību tiešsaistē (*Resource Guide on the Safety of Women Journalists Online*), 2020. gads; EDSO ziņojums "Vardarbība pret žurnālistēm un politiķēm – pieaugoša krīze" (*Violence against women journalists and politicians: a growing crisis*), 2021. gads.

<sup>4</sup> Starptautiskais preses institūts, Ziņu dienestu paraugprakse attiecībā uz vēršanos pret tiešsaistes vardarbību pret žurnālistiem (*IPI, Newsroom Best Practices for Addressing Online Violence against Journalists*).

<sup>5</sup> Padomes secinājumi par brīvas un plurālistiskas mediju sistēmas aizsargāšanu, 2020. gada decembris.

<sup>6</sup> *Roberta Carlini un Konrad Bleyer-Simon: Mediju ekonomika pandēmijas laikā – Eiropas perspektīva (Media economy in the pandemic: a European perspective)*; Tehniskais ziņojums; Mediju plurālisma un brīvības centrs, 2021/01.

6. Eiropas Komisija ir iesniegusi priekšlikumu direktīvai par stratēģisku tiesvedību pret sabiedrības līdzdalību (*SLAPP*) <sup>7</sup>, kurā ierosināts Eiropas Parlamentam un Padomei ieviest procesuālās garantijas pret šādu tiesvedību, un tam pievienoto ieteikumu <sup>8</sup>, kurā dalībvalstīm sniegti norādījumi par šādiem jautājumiem.
7. Dalībvalstis un Eiropas Komisija ir aicinātas <sup>9</sup> īstenot Eiropas kultūras un radošo nozaru ekosistēmas stratēģiju, lai cita starpā atvieglotu piekļuvi informācijai par medijiem pieejamo finansējumu, apvienojot programmas *CultureEU* finansējuma ceļvedi un interaktīvo kartēšanas rīku audiovizuālajiem un ziņu medijiem, lai ziņu mediju profesionāļiem un uzņēmumiem būtu vienots daudzvalodu digitālais portāls, kurā būtu uzskaitītas tiem pieejamās dažādās potenciālās finansēšanas iespējas.
8. Eiropas Komisija 2022. gadā turpinās atbalstīt mehānismu ātrai reaģēšanai uz preses un mediju brīvības pārkāpumiem programmas "Radošā Eiropa" ietvaros, kas cita starpā žurnālistikas partnerības dotāciju veidā ļauj atbalstīt mediju pārrobežu sadarbību, tostarp neatkarīgu un pētniecisku žurnālistiku <sup>10</sup>.

---

<sup>7</sup> Dok. 8529/22 – COM(2022) 177 final.

<sup>8</sup> C(2022) 2428 final.

<sup>9</sup> Padomes secinājumi "Eiropas kultūras un radošo industriju ekosistēmas stratēģijas veidošana", 2022. gada 4. aprīlis, (2022/C 160/06).

<sup>10</sup> 2022. gada darba programma programmas "Radošā Eiropa" īstenošanai,  
<https://culture.ec.europa.eu/document/2022-annual-work-programme-creative-europe-programme>

## PAUŽ GANDARĪJUMU PAR TO, KA

9. 2021. gada 16. septembrī Eiropas Komisija pieņēma Ieteikumu par aizsardzības, drošības un pilnvērtīgu iespēju nodrošināšanu žurnālistiem un citiem mediju profesionāļiem Eiropas Savienībā, kas ir svarīgi norādījumi dalībvalstīm. Eiropas Komisija ir paziņojusi par savu nodomu publicēt pētījumu cita starpā par rādītājiem, ko izmanto, lai uzraudzītu tās ieteikuma īstenošanu, un tas varētu attiekties uz drošību tiešsaistē un jo īpaši atbalstu žurnālistēm un pie minoritātēm piederošiem žurnālistiem.

## AICINA EIROPAS KOMISIJU

10. Pašreizējā Eiropas ziņu mediju foruma ietvaros mudināt regulāri organizēt diskusijas un paraugprakses apmaiņu par žurnālistu un citu mediju profesionāļu aizsardzību un drošību, veicinot dialogu ar ieinteresētajām personām par attiecīgajām norisēm.
11. Turpināt izvērtēt esošos izmēģinājuma projektus un sagatavošanas darbības mediju brīvības un plurālisma atbalstam, lai padarītu tos par plašākiem un ilgtermiņa pasākumiem.
12. Pastiprināt finansējumu neatkarīgai un pētnieciskajai žurnālistikai <sup>11</sup>, kas sniedz būtisku ieguldījumu sabiedriskajā un demokrātiskajā dzīvē, cita starpā balstoties uz Ziņu iniciatīvu <sup>12</sup> un izmantojot, piemēram, *InvestEU*.
13. Visās attiecīgajās iniciatīvās, kas izriet no ES digitālās stratēģijas, ņemt vērā žurnālistu un citu mediju profesionāļu drošību un vārda brīvību tiešsaistē.

---

<sup>11</sup> Žurnālistikas pamatā ir tādi ētikas principi kā patiesums, piemēroti pārbaudes un pierādīšanas līdzekļi un objektivitāte sniegumā, aprakstā un stāstījumā, kā uzsvērts Eiropas Padomes Parlamentārās asamblejas Rezolūcijā 1003 (1993) – "Žurnālistikas ētika" un Rezolūcijā 2066 (2015) – "Mediju atbildība un ētika mainīgā mediju vidē", kā arī Eiropas Padomes Ministru komitejas Ieteikumā CM/Rec(2022)4 dalībvalstīm par labvēlīgas vides veicināšanu kvalitatīvai žurnālistikai digitālajā laikmetā.

<sup>12</sup> <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/news-initiative>

AICINA DALĪBVALSTIS UN EIROPAS KOMISIJU – TO ATTIECĪGAJĀS  
KOMPETENCES JOMĀS UN PIENĀCĪGI IEVĒROJOT SUBSIDIARITĀTES PRINCIPU

14. Veicināt mūžizglītību <sup>13</sup> par žurnālistu un mediju profesionāļu aizsardzību visām attiecīgajām ieinteresētajām personām, piemēram, ziņu dienestu vadītājiem, tiesībaizsardzības iestādēm, tiesnešiem un citām amatpersonām, kas iesaistītas digitālajā drošībā.
15. Mudināt izstrādāt medijpratības un informācijpratības iniciatīvas, kuru mērķis ir palielināt informētību par žurnālistu un citu mediju profesionāļu drošību <sup>14</sup>.
16. Veicināt žurnālistu un citu mediju profesionāļu drošību tiešsaistē un iespēju nodrošināšanu digitālajā jomā, jo īpaši attiecībā uz žurnālistēm, minoritātēm vai sociāli atstumtām grupām piederošiem žurnālistiem, piemēram, veicinot īpašu ekspertu grupu izveidi, kuras varētu apkopot informāciju un apmainīties ar paraugpraksi par to, kā novērst uzbrukumus un draudus tiešsaistē, un kuras varētu pulcēt kopā mediju pārstāvjus un regulatorus ES vai dalībvalstu līmenī, tiesībaizsardzības amatpersonas un kiberdrošības amatpersonas.
17. Veicināt ciešāku sadarbību starp tiešsaistes platformām un pilsoniskās sabiedrības organizācijām, kurām ir īpašas zināšanas cīņā pret koordinētiem tiešsaistes uzbrukumiem, draudiem, aizskaršanu, novērošanu tiešsaistē vai naida kurināšanu pret žurnālistiem un citiem mediju profesionāļiem, lai labāk izprastu šos apdraudējumus, labāk reaģētu uz tiem un attiecīgi pielāgotu platformu praksi. To varētu darīt, piemēram, izmantojot regulārus dialogus, kuros varētu iesaistīt publiskās iestādes.

---

<sup>13</sup> Kā noteikts 2. panta 1. punktā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) 2021/817 (2021. gada 20. maijs), ar ko izveido Savienības programmu izglītības un mācību, jaunatnes un sporta jomās *Erasmus+* un atceļ Regulu (ES) Nr. 1288/2013 (OV L 189, 28.5.2021., 1. lpp.).

<sup>14</sup> Sk. Eiropas Padomes Ieteikumu CM/Rec(2016)4 par žurnālistikas aizsardzību un žurnālistu un citu mediju profesionāļu drošību.

18. Atbalstīt tādu projektu un iniciatīvu īstenošanu, kuru mērķis ir aizsargāt žurnālistes un pie minoritātēm piederošus žurnālistus, un jo īpaši tādu projektu un iniciatīvu īstenošanu, kas ļauj uzlabot pārredzamību un informēšanu par uzbrukumiem un diskrimināciju pret viņiem, un projektus un iniciatīvas, kas veicina līdztiesību un iekļautību mediju nozarē un ziņu dienestos, kā arī iniciatīvas, kas palielina informētību par to, kā novērst un apkarot vardarbību un aizskaršanu, kas vērsta pret žurnālistiem un citiem mediju profesionāļiem.
19. Turpināt uzlabot, jo īpaši ar pētījumu palīdzību, zināšanas par iespējamiem riskiem mediju profesionāļiem un paraugpraksi, kas var palīdzēt, jo īpaši attiecībā uz viņu aizsardzību un drošību bruņotu konfliktu zonās.
20. Atbalstīt iniciatīvas un mehānismus, kuru mērķis ir uzlabot mediju ekonomisko un finansiālo stabilitāti, tostarp tos, kas izriet no preses izdevējiem Direktīvā (ES) 2019/790<sup>15</sup> ieviesto blakustiesību transponēšanas, un iniciatīvas un mehānismus, kuru mērķis ir uzlabot žurnālistu un citu mediju profesionāļu pieņemšanu darbā, un veikt pētījumus par viņu darba apstākļiem saskaņā ar Padomes 2019. gada 8. novembra ieteikumu.
21. Veicināt iniciatīvas un mehānismus, ar ko atbalsta jauniešus un jaunpieņacējus žurnālistu un mediju profesionāļu, kā arī ārstata žurnālistu un mediju profesionāļu darba tirgū un vietējo un reģionālo mediju profesionāļu darba tirgū, tādējādi stiprinot viņu informēšanas brīvību.

---

<sup>15</sup> Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2019/790 (2019. gada 17. aprīlis) par autortiesībām un blakustiesībām digitālajā vienotajā tirgū un ar ko groza Direktīvas 96/9/EK un 2001/29/EK (OV L 130, 17.5.2019., 92.–125. lpp.).

22. Atbalstīt iniciatīvas un mehānismus, ar ko veicina apmaiņu ar profesionālo paraugpraksi un tās stiprināšanu, jo īpaši, palielinot žurnālistikas un mediju jomas studentu informētību par riskiem, ar kuriem viņi var saskarties turpmākajā karjerā, un par labākajiem veidiem, kā tos novērst, un veicināt lielāku līdzdalību nozīmīgos Eiropas notikumos studiju laikā, lai viņi varētu atklāt daudzveidīgu vidi un dažādu izpētes un publicēšanas praksi.
23. Mudināt nozari izstrādāt iniciatīvas un rādītājus ziņu un mediju uzticamībai, piemēram, žurnālistu, faktu pārbaudītāju un citu mediju profesionāļu nodarbināšanu, lai stimulētu platformas un reklāmdevējus uzņemties atbildību par līdzdalību uzticamas informācijas un dažādu perspektīvu pieejamībā.
24. Apņemties aizsargāt žurnālistus un citus mediju profesionāļus visā pasaulē attiecīgajos daudzpusējos forumos, divpusējās attiecībās, valsts līmenī un starptautiskās iniciatīvās, kuru mērķis ir aizsargāt žurnālistus un informēšanas brīvību, īpašu uzmanību pievēršot to žurnālistu un citu mediju profesionāļu aizsardzībai un drošībai, kuri strādā konflikta zonās vai ierodas no tām.
25. Atbalstīt žurnālistus un citus mediju profesionāļus, kuri cenšas neatkarīgi un objektīvi informēt par bruņotiem konfliktiem, jo īpaši par pašreizējo Krievijas militāro agresiju pret Ukrainu, un sekmēt iniciatīvas, kas veicina viņu darbu un tā izplatīšanu, piemēram, īpašas sadaļas mediju pakalpojumos, jo īpaši ukraiņu valodā.



26. Atbalstīt neatkarīgus un trimdā esošus žurnālistus un mediju profesionāļus, jo īpaši no tādām valstīm kā Ukraina, Baltkrievija un Krievijas Federācija, ņemot vērā viņu individuālo situāciju un trimdas iemeslus. Šis atbalsts attiecīgā gadījumā varētu būt profesionāla, finansiāla, sociāla, administratīva vai juridiska palīdzība, tostarp no privātā sektora, un tā mērķis būtu radīt drošus darba apstākļus un palīdzēt viņiem atsākt profesionālo darbību, piemēram, izmantojot rezidences vai iniciatīvas, kas atvieglo nodarbinātības iespēju apzināšanu.
27. Apmainīties ar dalībvalstu pieredzi par to, kā vislabāk uzņemt žurnālistus un citus mediju profesionāļus no konfliktu skartajiem reģioniem.
28. Apmainīties ar paraugpraksi un līdz 2025. gadam izvērtēt šo secinājumu īstenošanu.

***ES līgumi***

- Līgums par Eiropas Savienību, jo īpaši tā 2. pants: "Savienība ir dibināta, pamatojoties uz vērtībām, kas respektē cilvēka cieņu, brīvību, demokrātiju, vienlīdzību, tiesiskumu un cilvēktiesības, tostarp minoritāšu tiesības. Šīs vērtības dalībvalstīm ir kopīgas sabiedrībā, kur valda plurālisms, tolerance, taisnīgums, solidaritāte un kur nav diskriminācijas, kā arī valda sieviešu un vīriešu līdztiesība."
- Pamattiesību harta, jo īpaši tās 11. pants: "Ikvienai personai ir tiesības uz vārda brīvību. Šīs tiesības ietver uzskatu brīvību un brīvību saņemt un izplatīt informāciju vai idejas bez valsts iestāžu iejaukšanās un neatkarīgi no valstu robežām."

***Padomes dokumenti***

- Padomes secinājumi par brīvas un plurālistiskas mediju sistēmas aizsargāšanu (2020/C 422/08).
- Padomes secinājumi "Eiropas kultūras un radošo industriju ekosistēmas stratēģijas veidošana", 2022. gada 4. aprīlis.
- Padomes Ieteikums (2019. gada 8. novembris) par darbinieku un pašnodarbināto personu piekļuvi sociālajai aizsardzībai (2019/C 387/01).

***Komisijas dokumenti***

- Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai par Eiropas Demokrātijas rīcības plānu, COM(2020) 790 final.

- Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Eiropas plašsaziņas līdzekļi digitālajā desmitgadē: Rīcības plāns atlabšanas un pārmaiņu atbalstam", COM/2020/784 final.
- Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "2021. gada ziņojums par tiesiskumu Tiesiskuma situācija Eiropas Savienībā", COM/2021/700 final.
- Komisijas Ieteikums (ES) 2021/1534 (2021. gada 16. septembris) par aizsardzības, drošības un pilnvērtīgu iespēju nodrošināšanu žurnālistiem un citiem mediju profesionāļiem Eiropas Savienībā.

### ***Eiropas Padomes dokumenti***

- Eiropas Padomes Ieteikums CM/Rec(2016)4 par žurnālistikas aizsardzību un žurnālistu un citu mediju profesionāļu drošību.
- Rezolūcija par žurnālistu drošību (2021. gads).
- Ministru komitejas Ieteikums CM/Rec(2022)4 dalībvalstīm par kvalitatīvas žurnālistikas vides veicināšanu digitālajā laikmetā.

### ***Apvienoto Nāciju Organizācijas dokumenti***

- Drošības padomes Rezolūcija 2222 (2015) par žurnālistu aizsardzību un nesodāmības jautājumu.
- ANO Ģenerālās asamblejas Rezolūcija A/C.3/76/L.9/Rev1 "Žurnālistu drošība un nesodāmības jautājums".
- 2021. gada ziņojums "Vardarbība pret žurnālistēm un politiķēm – pieaugoša krīze" (*Violence against women journalists and politicians: a growing crisis*).